

SURİYE

RAPORU

Kasım 2014

TÜRKİYE
DİYANET VAKFI
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي

 TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Projeler ve Dış Hizmetler Koordinatörlüğü

Hazırlayan: Zeliha Sağlam

İÇİNDEKİLER

Giriş	4
Suriye’de neler oldu?	6
Krizin sonlanması için yapılan görüşmeler	8
Krizin insani boyutu	10
Suriyeli mülteciler	11
Suriye’deki insan hakları ihlalleri	17
Suriyelilere yönelik yardım faaliyetleri	18
“Şimdi Suriye’ye yardım zamanı” kampanyası	20
Sosyal yardımlar	22
Sağlık yardımları	27
Eğitim yardımları	28
Şubelerimizin yardımları	34
Sonuç	38

SURİYE

Suriye, I. Dünya Savaşından sonra Osmanlı'dan kopararak Fransa işgali altına girdi. 1946 yılında bağımsızlık kazandı. Diğer bağımsızlık kazanan Ortadoğu ülkeleri gibi ülkede istikrarsız bir yapı oluştu. Ülkede yedi defa askeri darbe yaşandı.

Şubat 1958'de Mısır ile birleşti. Mısır devlet başkanı Cemal Abdul Nasır'ın Suriye'deki siyasal partileri lağvetmesi ve Suriye ordusunu Mısır'dan yönetmeye çalışması üzerine birlik dağıldı. Suriyeli bir grup subay 1961 yılında yönetime el koydu. 1963'te askeri bir darbeden sonra Suriye'de Arap Sosyalist Baas Partisi yönetimi ele aldı. Yönetimde görüş ayrılıkları bitmedi. 1966'da Baas Partisi içinde Nusayri azınlığın üyesi Hafız Esad, Savunma Bakanlığına atandı, 1970'de cumhurbaşkanı oldu. 1982 yılında Hama'da yaptığı katliamda 25.000 kişinin hayatını kaybettiği kayıtlara geçti. Oğlu Beşşar Esad 30 yıl sonra Hama, Humus bölgelerinde katliamlar yapmaya devam etmektedir.

Giriş

Tarihte Ortadoğu'ya ilk ağır darbe Moğol İstilası'yla vuruldu. Bu dış müdahale İslam dünyasında sorunlu bir süreci başlattı. Haçlı Seferleri ile bölgeye yapılan saldırılarla durum ağırlaştı. Osmanlı bölgenin dinamikleriyle oluşmuş bir yapının tarih sahnesine çıkmasıydı. Ortadoğu'da 400 yıl devam eden Osmanlı yönetiminin ardından 2. Dünya Savaşı sonunda bölgede Batılıların eliyle parçalanma meydana geldi. İsrail'in 1948 yılında kurulmasıyla sorunlar katlanarak büyümeye başladı, bölgeye yapılan dış müdahaleler ise her zaman problemleri ağırlaştırdı.

Tunus'ta başlayan ve 2011 Ocak ayında zirveye ulaşan halk hareketleri Ortadoğu'daki problemlerin patlamasıydı ve uzun yıllar etkisini gösterecek bir değişimi tetikledi.

Arap dünyası denen jeopolitik alanın sunduğu düzen ve o düzenin ürettiği problemler 1917 yılında İngiltere Fransa arasında Ortadoğu'yu parçalamak için yapılan Sykes-Picot Antlaşması sonrası oluştu. Bu

antlaşma 400-500 yıl siyasi, iktisadi, idari ve kültürel bütünlük arz eden bölgenin dış müdahaleyle parçalanması anlamına gelmekteydi. Ulus devlet modeliyle de Ortadoğu’da yeni yapılar oluşturulmak istendi. Fakat bölgenin kültürü, yapısı, geleneği ve dini Batı’nın bu dayatmasına uygun değildi.

1900’lü yılların ortalarında Avrupalı ülkeler tarafından sınırları çizilen Ortadoğu ülkeleri, tek tek bağımsızlıklarına kavuştu. Fakat dünya 1945’ten sonra yeni bir sürece girdi. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra dünya kesin çizgileriyle (1945-1947) ABD ve Sovyetler Birliği’nin çevresinde iki kutuplu bir yapıya dönüştü. Ortadoğu ülkelerinin bir kısmı ABD, bir kısmı da Sovyetlerin yanında yer aldı. Kendi karar mekanizmalarından yoksun 16 Ortadoğu ülkesi bağımsız hareket etmekten yoksundu. Ülke başlarında totaliter rejimlerin var olması ve ifade, basın, seçim özgürlüklerinden yoksun farklı dil din ve ırktan oluşan halkın sıkıntı çekmesi ne neden oldu.

Arap hareketleri, bu düzeni geriye doğru bir değerlendirme ve sorgulama yapma imkânı verirken, bir yandan da halkları içinden çıkılmaz bir yola soktu.

Ortadoğu’daki ülkelerin iç siyaset dengeleri alt üst oldu, sömürge döneminde inşa edilen yapılar sarsıldı. Bu anlamda Ortadoğu’nun son yüz yılda en karışık dönemden geçtiği söylenebilir. Tunus’taki halk hareketinin başlamasından bir ay sonra Tunus Cumhurbaşkanı Zeynel Abidin bin Ali Tunus’u terk etti. Tunus’tan sonra halk hareketleri Mısır, Yemen ve Libya’da başladı.

2011’in başında Suriye’deki halk hareketleriyle başlayan iç savaş ise hâlâ devam etmektedir. Suriye rejimi ve muhalif taraflara dışarıdan gelen desteklerle de problemler derinleşmeye başladı.¹ Beşşar Esed ülkede değişim adına yapması gerekenleri yerine getirmezken, muhalefet de birçok parçaya bölünerek hem Esed’a karşı hem de kendi içlerinde mücadeleye girişti.

Suriye’de neler oldu?

Arap İsyanları başladığında Suriye Devlet Başkanı Esed, reform gerekliliğinden bahseden ilk Arap lideri oldu. Statüko, ABD ve İsrail karşıtı olması Suriye’yi, Arapların uluslararası sisteme yönelik hoşnutsuzluğunun en önemli temsilcilerinden biri haline getirdi. İsrail’e karşı mücadele eden direniş örgütlerine de İran’la birlikte en fazla destek veren ülkelerin başında gelmektedir. Fakat ne zaman Suriye’de yaşayan halk sadece bölgesel ve küresel statükoya değil, aynı zamanda ulusal ve yerel statükoya da karşı çıktı, Esed rejimi de halka orantısız güç kullanmaktan çekinmedi.² Suriye halkı tek parti yönetimine, azınlık rejimlerine, siyasal ve dinsel özgürlüklerin kısıtlanmasına, yönetimdeki keyfiliğe, devlet yönetiminden dışlanmaya, ekonomik kaynakların kişisel çıkarlar doğrultusunda sömürülmesine, fakirliğe ve işsizliğe, gelir dengesizliğine ve toplumsal adaletsizliğe isyan etmeye başladı.³

Her şey 15 Mart 2011’de ülkenin güneybatı ucunda ve Ürdün sınırında bulunan Dera şehrinde 15 çocuğun okul duvarlarına “halk rejimin değişmesini

istiyor” yazmasıyla başladı. Çocuklar tutuklandı, işkence gördü. Halk protestoları bu olaya bir tepki olarak vuku buldu. Altı ay devam eden barışçıl gösteriler üzerine güvenlik güçleri defalarca ve sistematik olarak halkın üzerine ateş açtı. Yüzlerce kişi ilk aylarda hayatını kaybetti. Ölümler gün geçtikçe arttı, gerçek sayılar ise kesin olarak açıklanamadı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, 18 Mart 2011’den sonra Suriye güvenlik güçlerinin yürüttüğü sistematik öldürmeler ve işkence uygulamalarının insanlığa karşı işlenen suçlar olarak nitelendirilebileceğini belirten bir açıklama yaptı.⁴ Suriye’de 1980’lerden bu yana kitlesel bir ayaklanma yaşanmamıştı. Devlet Başkanı Beşşar Esed ülkede ferahlamaya sebep olacak ve özgürlükleri genişletecek çeşitli reformlar açıklasa da birçoğu kâğıt üzerinde kaldı. Mayıs 2011’de 1000’den fazla sivil gösterilerde hayatını kaybetti. İlk altı ay rejime karşı bir silahlı direnişin olmaması ve buna rağmen sivillerin hayatını kaybetmesi sonucu Amerika Suriye’ye yaptırım kararı aldı. Silahlı saldırılar sonucu ölümlerin artması sonrasında protestolar silahlı ayaklanmaya ve iç savaşa dönüştü.

Göstericilere ateş açmayı reddeden askerler infaz edilince Suriye ordusundan ayrılmalara oldu. Bu askerler Özgür Suriye Ordusu adıyla anılmaya başladı. Suriye’de muhalif birlikler de böylece kurulmuş oldu. Batı’dan her ne kadar tehdit ve yaptırım kararları gelse de Suriye’ye bir müdahale gerçekleşmedi.

Eylül 2013’te Esed Batı’da kendisine karşı bir yumuşama sağlamak için kimyasal silahlarını teslim etmeyi kabul edince ABD Başkanı Barack Obama askerî müdahaleden vazgeçtiğini açıkladı. İç savaş uzadıkça Suriye içerisinde farklı direniş grupları farklı ülkelerden beslendi ve savaş içinden çıkılmaz bir hal aldı.

Suriye ordusu sivilleri öldürmeye devam etti. +200 binin üzerinde insanın hayatını kaybettiği Suriye’de milyonlarca kişi de mülteci durumuna düştü. Milyonlarca kişi Suriye içinde yer değiştirirken, üç milyonun üzerinde kişi de Suriye’ye komşu ülkelere kaçtı. Ocak 2014’te Birleşmiş Milletler Suriye’de ölü sayısını hesaplamayı durdurduklarını açıkladı.

Krizin sonlanması için yapılan görüşmeler

Suriye’de sivil halka yönelik saldırıları kınayan Amerika, Fransa, İngiltere ve Almanya Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esed’a istifa etmesi çağrısında bulundu. İran, Çin ve Rusya ise Esed’ın yanında yer alan politikalarıyla dikkat çekti. Birleşmiş Milletler Kofi Annan’ı Suriye krizini çözmek için görevlendirdiyse de bir ilerleme kaydedilmedi. Kofi Annan Suriye üzerinde dünya güçlerinin yıkıcı yarışını vurgularken, uluslararası bir birliğin kurulamamasının sorunun çözümünü zorlaştırdığını belirtti.⁵

30 Haziran 2012’de Cenevre’de gerçekleştirilen bir konferans sonucunda Cenevre I Bildirisi kabul edildi. Bildirinin hedefi Suriye krizinin çözüme kavuşturulmasıydı. Konferansa BM Güvenlik Konseyi’nin daimi üyeleri İngiltere, ABD, Rusya, Çin ve Fransa’nın yanı sıra Türkiye, Irak, Kuveyt, Katar dışişleri bakanları ve ABD Dış İlişkiler ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi ile BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon katıldı. Konferansta Suriye’de bir geçiş hükümeti kurulması üzerine anlaşma sağlandı, fakat geçiş sürecinde Beşşar Esed’ın rolünün devam edip etmeyeceğine yönelik husus belirsiz bırakıldı. Suriye’deki muhalif güçler öncelikle Cum-

hurbaşkanı Beşşar Esed'in iktidarı terk etmesi gerektiği görüşündeydi.⁶ Şiddet olayları ve insan hakları ihlallerinin sona erdirilmesi için Suriye yönetimine uyarılarda bulunuldu.

Çözumsuz geçen birinci Cenevre toplantısının ardından Ocak 2014'te ikinci toplantı Cenevre II adıyla gerçekleştirildi. Toplantıda Humus başta olmak üzere, bazı bölgelere insani yardımın ulaştırılması görüşüldü. Cenevre toplantısı sırasında BM yetkililerinin Humus'ta saldırıya uğramaları ve diğer bölgelere ulaşım güvenliğinin sağlanamaması, kararın hayata geçirilmesini olumsuz etkiledi.

Görüşmelerden ve birçok ülkede gerçekleştirilen toplantılardan bir sonuç çıkmadı.

Krizin insani boyutu

Suriyeli mülteciler

2011 yılında Suriye’de başlayan kriz iç savaşa dönüşerek ülke içine yayıldı ve çok taraflı hale gelerek kitlesel bir nüfus hareketi meydana getirdi. Bu sebeple hem yurt içinde milyonlarca kişi yer değiştirmiş hem de hayatlarını kurtarmak isteyen milyonlarca kişi yurt dışına akın etmiştir. Hukuki olarak mülteci statüsü olmayan bu insanlar zorluklar içinde yaşam mücadelesi vermektedirler.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Suriye’de 3.247.539 mültecinin şiddetten etkilendiği için komşuları Türkiye (1.097.740), Lübnan (1.143.900), Irak (225.373), Ürdün (618.615) ve Mısır (138.543) ve bunların 23,367’sinin Kuzey Afrika ülkelerine göçtüklerini belirtmiştir.⁷ İnsan hakları örgütleri gerçek rakamın çok daha fazla olduğunu söylemektedir.

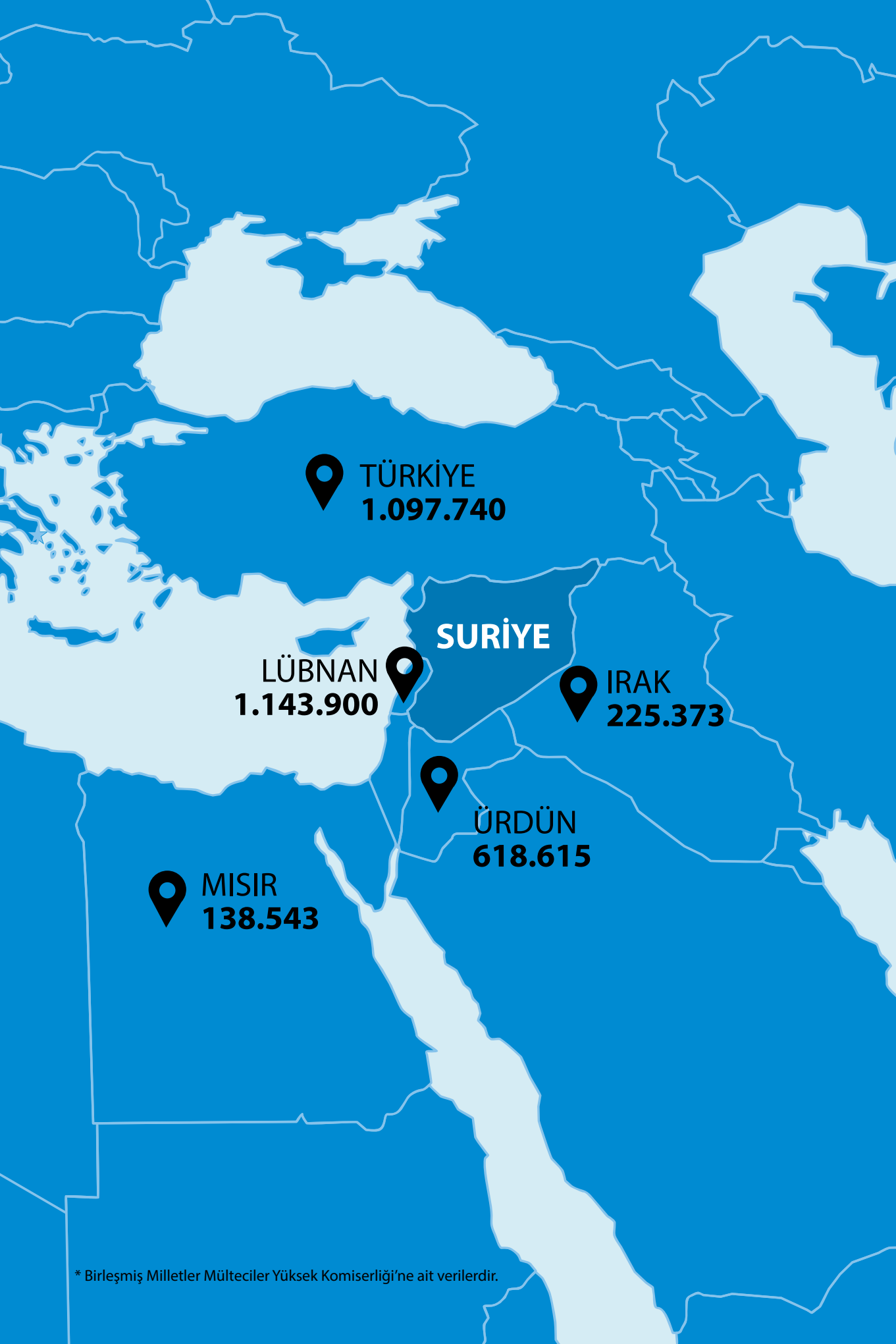

20. ve 21. yüzyıllarda dünya üzerinde milyonlarca insan, ırkı, dini, milliyeti, toplumsal bir gruba mensubiyeti veya siyasi görüşü sebebiyle baskı gördüğü için yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kaldı. Yaşadıkları yerlerden ayrılmak zorunda kalan insanlar, sığındıkları ülkelerde de çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadır.

Bir yabancı olarak iş bulmak, eğitim veya ikamet izni almak başlı başına bir mücadele halini almaktadır. Oysa baskı ve zulüm sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan, sığınmacı, mülteci veya muhacirlerin misafir oldukları ülkelerde uluslararası toplumdan himaye hakkı bulunmaktadır.

* Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne ait verilerdir.

Türkiye Cumhuriyeti ülkeye gelen Suriyelileri misafir olarak adlandırmış ve Suriyeli misafirleri geçici koruma statüsü altına almıştır. Suriyelilere sınırsız kalma imkânı, zorla geri göndermeye karşı koruma ve acil ihtiyaçlara yanıt veren kabul düzenlemelerine erişimi içerecek şekilde koruma ve yardım sağlamaktadır.⁸

T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Mayıs 2014 verileri, Türkiye'deki 10 ilde bulunan toplam 22 barınma merkezinde 220 bin Suriyelinin yaşadığını göstermektedir. Ülkede kamplarda 218 bin 632 kişi kalmakta, şehirlerde çok sayıda Suriyeli bulunmaktadır. AFAD'a göre toplamda 1 milyon 600 bin Suriyelinin Türkiye'ye geldiği⁹ bildirilse de gerçek rakamın bunun üzerinde olduğu söylenebilir.

Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların çoğu Suriye-Türkiye sınırına yakın olan bölgelerden gelmektedir. Bu bölgeler aynı zamanda yoğun çatışmaların olduğu bölgelerdir. Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacıların yaklaşık yüzde 36'sı Türkiye'deki 10 kentte (Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Hatay, Kahramanma-

IŞİD (Irak Şam İslam Devleti) olarak tanımlanan örgüt el-Kaide'nin Irak yapısını ikame eden, Şiileri baş düşman olarak kodlamış ve Irak'tan Suriye'ye uzanan bir Sünni hat üzerinde bir İslam devleti kurmak isteyen bir yapılanmadır. Dünyanın her tarafından "cihatçı" ideolojiyi benimsemiş Müslümanları bünyesine katabilmektedir. Irak'ın ABD ve koalisyon güçleri tarafından işgale uğramasının ardından Irak'ta tezahür eden el-Kaide yapılanması zamanla bağımsız bir unsur olmaya evrilmiştir. Örgüt Usame bin Ladin'in öldürülmesinden sonra el-Kaide'ye biatını bozmuş ve yalnız hareket etmeye başlamış, hatta Suriye'de el-Kaide'nin örgütlenmesi olan Nusret Cephesi ile yoğun bir çatışma içerisine girmiştir. Örgüt Irak ve Suriye'de el-Kaide'den çok daha etkin bir güce kavuştuğu ve sofistike eylem yapma kabiliyeti ve organizasyon yapısı ile önemli bir güç haline dönüşmüştür.¹¹

raş, Adıyaman, Adana, Osmaniye, Malatya, Mardin) bulunan 20 kamp-
ta barınmaktadır. Yüzde 64'ü kamp-
ların bulunduğu 10 kent de dâhil ol-
mak üzere çeşitli kentlerde kamplar
dışına yerleşmiştir.¹⁰

Büyük sıkıntılar yaşayan Suriyeliler için bölgede bir aktör olarak etkin hale gelen IŞİD örgütünün problemleri çözümsüz hale getirdiği söylenebilir. IŞİD örgütü Suriye krizinin yayılmasından sonra ülkede etkin olmuş ve hem Esed güçlerine karşı koyan bağımsız yapılara savaş açmış hem de sivilleri öldürmüştür. Suriye'de ve komşu ülkelerde tehlikeli bir yapıya dönüşen IŞİD'in eylemleri sebebi bugüne kadar Esed güçleri tarafından öldürülen 200 binden fazla insan hakkında konuşulmama, rejim güçlerinin vahşeti arka plana atılmaktadır. Milyonlarca insanın mülteci olduğu, sayısı bilinmeyen binlercesinin esir düşerek işkence gördüğü, kadınların her türlü kötü muameleye uğradığı Suriye'de, insan hakları ihlallerinin ve savaş suçlarının hasıraltı edilmeye çalışıldığı da gözlerden kaçmamaktadır.

IŞİD'in saldırıları sebebiyle Türkiye sınırına yakın yerlerdeki Suriyeli Kürtler kaçmakta ve Türkiye'ye sığınmaktadır. Bölgeden kaçan ve çoğu kadın ve çocuklardan oluşan gruplar sınır hatlarında geçiş yapmayı beklemektedir.

Suriye'deki insan hakları ihlalleri

- Kimyasal silahların sivillere karşı kullanılması
- Sivillerin toplu infazı
- Keyfi tutuklamalar
- Gözaltında kaybolma
- İşkence
- Cezaevinde öldürme
- Kadın ve çocuklara tecavüz
- Sivillerin evlerini yok etme, sivilleri yerlerinden etme¹² gibi insan hakları ihlalleri söz konusudur.

Suriyelilere yönelik yardım faaliyetleri

Türkiye Diyanet Vakfı afet ve kriz bölgelerinde çalışan ve acil yardıma ihtiyaç duyan mağdurlara insani yardım ulaştıran bir vakıftır. Türkiye'nin komşusu ve asırlarca aynı coğrafyada kardeş, akraba ve dost olarak yaşadığı Suriyelilerin acısını dindirmek, sorunlarına çözüm üretmek için harekete geçen Türkiye Diyanet Vakfı, yardım kampanyaları düzenlemekte ve eğitimden sağlığa birçok alanda Suriyeli kardeşleri için projeler üretmektedir.

“Şimdi Suriye’ye yardım zamanı” kampanyası

Krizin başladığı günden bu yana Suriyelilere yardım için Türkiye’de onlarca vakıf ve dernek seferber oldu. 28 Aralık 2012 yılında sivil toplum kuruluşları ile Türkiye Diyanet Vakfı, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Türk Kızılayı’nın da katılımı ile “Suriye için bir ekmek, bir battaniye” ortak sloganıyla “Şimdi Suriye’ye Yardım Zamanı” kampanyasını başlattı.

129 tırdan oluşan insani yardım malzemeleri Gaziantep’ten Suriye’deki ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldı. Yardımlar başta Halep olmak üzere Halep çevresindeki 75 farklı bölgede ihtiyaç sahiplerine Türkiye Diyanet Vakfı görevlileri nezaretinde dağıtıldı.

Kampanyaya Türkiye halkı tarafından

**13 milyon 500 TL bağış yapıldı.
Tüm bağışlar Suriyeli mülteciler için harcandı.**

Kampanya 29 Mart 2013 tarihi itibariyle sona erdi.

Sosyal yardımlar

Türkiye Diyanet Vakfının Suriye'den Türkiye'ye kaçan Suriyeli ihtiyaç sahibi ailelerin temel ihtiyaçlarını karşılamak için farklı alanlarda sosyal yardımlar düzenlemektedir. Ramazan ayında, Kurban Bayramı'nda ve kriz durumlarında gıdadan barınmaya temel ihtiyaç malzemelerini ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaktadır.

985 tonluk 39.400 çuval un,

9.850 koli mutfak seti,

500 adet çadır,

28.200 battaniye ve 500 yastık,

22.100 koli çocuk bezi yardımı yapılmıştır.

Gıda paketi içeriği

Makarna, nohut, fasulye, bulgur, ayçiçek yağı, şeker, tahin helvası, yeşil mercimek, balık konservesi, çay, pirinç, reçel, salça, sucuk, zeytin, süt tozu, kuru incir, bayram şekeri.

Mutfak seti içeriği

Tabak, bardak, tava, sürahi, kaşık, çatal, kepçe, çelik tencere, kova, leğen, sabun, sıvı bulaşık deterjanı, bulaşık sünger, çöp torbası.

“

Yardım seferberliği ile sadece dost, kardeş, komşu, akraba Suriye halkına yardım etmeyeceğiz; millet olarak insanlığı rehin olmaktan kurtaracağız. Suriye’de bir insan ölürken, bütün yeryüzünde insanlık ölmekte, Suriye’de ekmek kuyruğunda 90 insan katledilirken, tüm dünyada 90 kez insanlık katledilmektedir. İnsanlığımız rehin alındı.

”

Prof. Dr. Mehmet Görmez
Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Suriyeli mültecilere toplamda

181.750 koli, 39.400 çuval, 3.653 tonluk yardım yapıldı.

Yardımlar; 129 tır ve 62 kamyon ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldı.

Kurban

Türkiye Diyanet Vakfı 2012, 2013 ve 2014 yıllarında düzenlediği Kurban organizasyonlarında toplamda 6.175 Kurban hissesini 34.970 Suriyeli mülteciye ulaştırmıştır.

Kurban hisseleri Türkiye’de; Adana, Adıyaman, Batman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Mardin, Osmaniye, Şanlıurfa’da ve Suriye’de; Halep, Carablus, Albab, Rakka ve Menbic bölgelerindeki ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

Ramazana

2013 yılında Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Şanlıurfa ve Kilis’teki Suriyeli sığınmacı ailelere her biri 100₺ tutarında 4.500 adet gıda kolisi dağıtımı yapılmıştır.

2014 yılında Adıyaman, Ankara, Gaziantep, Kilis, Mardin, Osmaniye, Şanlıurfa ve Van’daki Suriyeli sığınmacı ailelere her biri 100₺ değerinde toplamda 2.800 adet alışveriş kartı ve 500 gıda kolisi dağıtılmıştır. 5.000 kişiye iftar verilmiştir.

Sağlık yardımları

Kurulduğu günden bu yana insanların iyiliği için hizmet eden Türkiye Diyanet Vakfı acil, sosyal ve eğitim yardımlarının yanında sağlık yardımları da yapmaktadır. Bu minvalde Suriyeli mülteciler için çalışan resmi kuruluşlarla ortak hareket ederek mültecilerin sağlık sorunlarına çözüm üretmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfının “Farkındayım yanı başındayım” kampanyası çerçevesinde Toplum Sağlığı Merkezleri ile birlikte Suriyeli çocukların çocuk felci aşıları yapılmış, ağır hastalar ameliyat ettirilmiş, ihtiyaç sahiplerine kulaklık ve tekerlekli sandalye temin edilmiş ve ihtiyaç olan hastanelere ilaç desteği sağlanmıştır.

Eğitim yardımları

Sayıları her geçen gün artan sığınmacılara yönelik bugüne kadar kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütleri işbirliği ile yürütülen insani yardım odaklı çalışmaların; sürecin uzaması ve adeta belirsiz bir hal almasıyla birlikte, özellikle çocukların ve gençlerin eğitim-öğretim mağduriyetleri, önemli bir sorun haline geldi.

Bu sebeple Türkiye Diyanet Vakfı Türkiye'deki kamplar dışında yaşayan Suriyeli mülteci çocuklara eğitim desteği vermek için çalışmalar başlattı. İlk ve ortaöğretim seviyesindeki çocukların eğitimlerine devam etmesi amacıyla eğitim destek projelerini hayata geçirdi.

Proje; Ankara, Kilis, Gaziantep, Nizip ve Şanlıurfa'da yürütülmektedir.

İlk ve ortaöğretim çağındaki çocukların eğitimlerine Türkiye'de devam etmesi için Milli Eğitim Müdürlükleri, il ve ilçe müftülükleri ile görüşüldü ve binlerce çocuğun eğitim ve öğretim görmesi için çalışmalar başlatıldı. Proje Türkiye Diyanet Vakfı merkezi, ilgili şubeler, il ve ilçe müftülükleri ile birlikte koordineli olarak gerçekleştirilmektedir.

Eğitim alanındaki büyük projeler

Türkiye Diyanet Vakfı Suriyeli sığınmacıların yıllardır kendi ülkelerinden uzak kalmaları dolayısıyla çocukların eğitim haklarından yararlanmalarını öncelikleri arasına almıştır. Bu sebeple Suriyelilerin yoğunlukta yaşadığı dört farklı il, **Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis** ve **Ankara** pilot bölge olarak seçilmiştir.

Projenin hedef kitlesi belirtilen illerde örgün eğitim ile ilköğretim ve lise seviyesinde binlerce Suriyeli öğrenci, yaygın eğitim ile kamp dışında yaşayan Suriyeli sığınmacılardır. Uygulamada Diyanet İşleri Başkanlığı, valilikler, il ve ilçe müftülükleri, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılmaktadır.

Söz konusu illerde devam eden örgün eğitimin uluslararası denkliğinin sağlanması için ilgili kurum ve kuruluşlarla resmi yazışma ve görüşmeler yapılmaktadır.

Okulların yöneticileri, eğitimcileri ve hizmetlileri gibi okul idaresi için gerekli insan kaynağı komisyonlar aracılığı ile belirlenmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfının pilot bölgelerde eğitim yardımları verdiği okullar ve hizmetten faydalanan öğrenci sayıları

Okul Adı	Öğrenci Sayısı
Ankara, Fatih Sultan Mehmet İlkokulu	1.000
Gaziantep, Mehmet Sahin Batmaz İlköğretim Okulu	1.260
Gaziantep, Münifpaşa İlkokulu	755
Gaziantep, Hürriyet İlköğretim Okulu	715
Kilis, Kesik Minare İlkokulu	528
Şanlıurfa, Hz. İbrahim İlkokulu	900
Gaziantep, Nizip okulları (14)	2.078
Toplam	7.236

Kamp Dışında Yaşayan ve Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Kız Çocuklarının Yaygın Eğitim Projesi

Türkiye Diyanet Vakfı KAGEM (Kadın, Aile ve Gençlik Merkezi) tarafından **Farkındayım Yanı Başındayım** sloganıyla, *Kamp Dışında Yaşayan Ve Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Ailelerin Eğitim Projesi*, özellikle kız çocuklarının eğitimlerine destek olmak üzere başlatılmıştır.

Ankara'da yaşayan Suriyeli sığınmacı ailelerin yetim/öksüz kız çocukları için, plan ve proje çerçevesinde yaygın eğitim çalışmaları ile sosyal çalışmalar düzenlemeyi amaçlamıştır.

Söz konusu proje ile;

- a- Kamp dışında yaşayan Suriyeli ailelerin özellikle küçük yaşta kız çocuklarının zorunlu olarak evlendirilmesi ve istismarının önlenmesi için kesintiye uğrayan eğitimlerine ülkelerine dönünceye kadar yaygın eğitim ile destek verilecektir.
- b- Kız çocuklarının ve gençlerin yaygın eğitimi aracılığı ile yaşam koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlanması, içinde bulundukları toplumda yaşamlarını uyum içinde sürdürebilmeleri için manevi ve sosyal destek sunulması, edindikleri bu kazanımlarla ülkelerine dönmelerine imkân verilmesi amaçlanmaktadır.
- c- Planlanan yaygın eğitimde başarılı görülen öğrencilerin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullarda örgün eğitim almaları sağlanacaktır.

Projenin öncelikli hedef kitlesi kamp dışında yaşayan Suriyeli ailelerin kız çocuklarıdır.

Pilot uygulama olarak öncelikle yaklaşık 145 yetim, öksüz, ihtiyaç sahibi çocuk KAGEM tarafından belirlenen kriterlere göre belirlenmektedir.

Projenin yaygın din eğitimi uygulamalarının yatılı kız Kur'an kurslarında yapılması planlanarak, Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Müftülükler ve Aile İrşat ve Rehberlik Büroları ile işbirliği ile gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda Ankara'da belirlenen 5 kız yatılı Kur'an kursunda yaklaşık 145 kız çocuğu eğitim alacaktır. 13 Ekim 2014 tarihi itibarı ile kayıt işlemleri tamamlanarak eğitim ve öğretime başlanmıştır.

Öğretmenler KAGEM tarafından görevlendirilmiştir.

Projede yer alan yatılı Kur'an Kursları ve öğrenci sayıları

Okulun Adı	Yeri	Öğrenci Sayısı
Muradiye Şeyh Edebali Kız Kur'an Kursu	Ankara Sirkeli	25 kişi yatılı
Fatih M. Kız Kur'an Kursu	Ankara Sincan/Fatih	21 kişi yatılı
Ganime Cebeci Kız Kur'an Kursu	Ankara Keçiören	19 kişi (gündüzlü) 5 yatılı
Lalezar Kız Kur'an Kursu	Ankara Gölbaşı	50 kişi yatılı
Yenimahalle Ahmet Kutsi Ömer Safa Erkek Kur'an Kursu	Ankara Yenimahalle	25 kişi (erkek) yatılı
Toplam		145

KAGEM Ankara genelinde 430 aile, 1950 Suriyeli tespit ederek bugüne kadar acil insani ihtiyaçlarını (gıda, barınma, yakacak, sağlık problemleri ve emniyete kayıt vb.) gidermeye çalıştı.

Şubelerimizin yardımları

Türkiye Diyanet Vakfı Türkiye'nin her il ve ilçelerindeki şubeleriyle Türkiye halkına hizmet vermekte, başlatılan kampanyaları desteklemektedir. 2012 yılında Suriyeli mülteciler için başlatılan yardım kampanyasına Türkiye Diyanet Vakfı şubeleri de katılmış sosyal yardımlar ve maddi yardımlarla Suriyelilerin yanında yer almıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı ve şubelerinin bugüne kadar Suriyeli mülteciler için yaptığı yardımlar

Sıra	Tarih	Bölge	Yardım Türü	Yardım Muhteviyatı	Tutar
1	2012	Denizli/Çardak	Nakdi yardım	Sergi Usulü Yardım	1.884 TL
2	2012	Burdur/ Karamanlı	Nakdi yardım		1.986 TL
3	2012	Amasya/Hamamözü	İnsani yardım	Suriyelilerin ihtiyaçları karşılanmıştır.	1.124.50 TL
4	2012	Burdur/Tefenni	Maddi yardım		1.715 TL
5	2012	Çankırı/ Kızılırmak	Nakdi yardım	Merkez ve köy camileri yardım kampanyası	2.079 TL
6	2012	Tefenni / Burdur	Maddi yardım		1.715 TL
7	2012	Çankırı/Şabanözü	İnsani yardım		2.223 TL
8	2013	Burdur	Gıda yardımı	Kilis'teki mültecilere 20 ton/400 çuval un yardımı	20.000 TL
9	2013	Çanakkale/Biga	Nakdi yardım	Biga'daki Suriyelilere nakdi olarak elden dağıtılmıştır.	14.908 TL
10	2013	Diyarbakır/Hani	Nakdi yardım		4.743 TL
11	2013	Çanakkale/ Yenice	Nakdi yardım		8.150 TL
12	2013	Çankırı	Nakdi yardım	Kampanya için camilerden toplanan yardım	24.485 TL
13	2013	Osmaniye	Barınma yardımı	Kömür/odun	19 ton
14	2013	Gaziantep/ Şehitkamil	Barınma yardımı	Kömür/odun	15,36 ton
15	2013	Burdur	Gıda yardımı	Kilis ve Gaziantep'teki mültecilere 466 çuval un	23.265 TL
16	2013	Burdur	Giyecek yardımı	Kilis ve Gaziantep'teki mültecilere 250 koli ve Çuval	15.000 TL
17	2013	Burdur	Gıda yardımı	Kilis ve Gaziantep'teki mültecilere un	51.00 TL

18	2013	Burdur	Gıda yardımı	Kilis ve Gaziantep'teki mültecilere un	15.00 TL
19	2013	Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kilis, Şanlıurfa	Kurban organizasyonu	1.330 hisse kurban kesilmiştir.	630.000 TL
20	2014	Kozan	İftar organizasyonu	250 Suriyeliye iftar	5.000 TL
21	2014	Kozan	Mefruşat yardımı	Bir ailenin ev tekstil ihtiyacı	1.000 TL
22	2014	Kozan	Kıyafet yardımı	Bir ailenin 3 çocuğunun giyimi	1.000 TL
23	2014	Kozan	Kıyafet yardımı	15 aileye et dağıtımı	5.000 TL
24	2014	Bursa/Yenişehir	Gıda yardımı	40 koli ramazan yardımı	4.000 TL
25	2014	Mustafakemalpaşa Bursa	Nakdi yardım	Camilerden toplanan yardımlar	42.548 TL
26	2014	Aydın	Gıda yardımı	448 adet gıda yardım kartı	10.600 TL
27	2014	Elazığ	Gıda yardımı	20 aileye et yardımı yapıldı.	2.500
28	2014	Elazığ	Nakdi yardım	Bir aileye nakit yardımı	500 TL
29	2014	Nizip	Gıda yardımı	2012'den bu yana 3.944 aileden her gün 100'üne gıda paketi yardımı.	
30	2014	Nizip	Gıda yardımı	2012'den bu yana her gün 200.000 kişiye sıcak yemek verildi.	
31	2014	Bucak / Burdur	Nakdi yardım		1.200 TL
32	2014	Bucak / Burdur	Nakdi yardım	43 kişiye ayni yardım	3.225 TL
33	2014	Bursa	Nakdi yardımı	Nakit	386.776 TL
34	2014	Diyarbakır/Yenişehir	Gıda yardımı	60 Koli	4.500 TL
35	2014	Diyarbakır/Yenişehir	Elbise yardımı	90 Paket	6.300 TL
36	2014	Diyarbakır/Yenişehir	Gıda yardımı	300 porsiyon sıcak yemek	2.700 TL
37	2014	Diyarbakır/Yenişehir	Gıda yardımı	380 kg et yardımı	7.600 TL
38	2014	Diyarbakır/Yenişehir	Kıyafet yardımı	48 çift muhtelif ayakkabı	1.150 TL
39	2014	Afyonkarahisar	Nakdi yardım		15.000 TL

Sonuç

2011 yılından bu yana Suriye’de yaşanan insani kriz sonucu milyonlarca kişi yurt içinde yer değiştirdi milyonlarcası güvenli saydıkları komşu ülkelere kaçmak zorunda kaldı. İki yüz binin üzerinde insan öldürüldü. Evleri, bahçeleri, sokakları kullanılamaz duruma geldi. Hayatta olanlar ise bir an önce kendi topraklarına, normal hayatlarına geri dönmek için beklemektedir.

Türkiye Suriyelilerin güvenli gördükleri ülkelerin başında gelmektedir. Türkiye Cumhuriyeti hayatlarını kurtarmak için ülkeye akın eden Suriyelileri misafir olarak adlandırmakta devlet organları ve sivil toplum kuruluşları ile acil, sosyal, sağlık ve eğitim alanlarında ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırmaktadır.

Bu minvalde Türkiye Diyanet Vakfı Suriyeli misafirlerin yaralarını sarmak, onlara güven içinde olduklarını hissettirmek için 2012'den bu yana kampanyalar düzenlemekte, kamp dışında kalanlara insani yardım ulaştırmakta, eğitimlerini yarıda keserek Türkiye'ye kaçan öğrencilerin eğitimleri için projeler üretmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı, savaş ve kriz gibi insan eliyle oluşan olayların bir an önce son bulması ve Suriyeli kardeşlerimizin bir an önce normal hayata dönmesi için projeler üretmeye devam edecektir.

Kampanya ve yardım çalışmalarımızda Türkiye Diyanet Vakfına bağış yapan ve destekleriyle yanımızda olan tüm hayırsever Türkiye halkına teşekkür ederiz.

SON NOTLAR

- ¹ Zeliha Sağlam, Güç Kavramı ve Ortadoğu'da Değişen Dengeler Üzerinden Güç Okuması, <http://www.ihhakademi.com/wp-content/uploads/2014/02/G%C3%BC%C3%A7-kavram%C4%B1-ve-Ortado%C4%9Fuda-de%C4%9Fi%C5%9Fen-dengeler-%C3%BCzerinden-g%C3%BC%C3%A7-okumas%C4%B1.pdf>
- ² <http://www.amnesty.org/fr/node/30003>
- ³ Muhittin Ataman, Suriye'de İktidar Mücadelesi: Baas Rejimi, Toplumsal Talepler ve Uluslararası Toplum, SETA Rapor, Nisan 2012, s.25
- ⁴ Suriye: Dera'da İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar, <http://www.hrw.org/news/2011/06/01/suriye-dera-da-nsanl-kar-lenen-su-lar>
- ⁵ <http://www.theguardian.com/world/2012/aug/02/kofi-annan-resigns-syria-envoy>
- ⁶ http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2014/02/140210_suriye_cenevre.shtml
- ⁷ <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>
- ⁸ http://www.unhcr.org.tr/uploads/root/faq_-_turkish_+90.pdf
- ⁹ <http://multecihaklari.org.tr/afad-acikladi-en-fazla-multeci-turkiyede>
- ¹⁰ https://www.afad.gov.tr/Dokuman/TR/60-2013123015491-syrian-refugees-in-turkey-2013_baski_30.12.2013_tr.pdf
- ¹¹ <http://setav.org.tr/5-soru-isid-ve-destekcilerinin-musulu-iscali-yorum/15932>
- ¹² [http://www.hrw.org/world-report/2014/country-chapters/syria?page=1,](http://www.hrw.org/world-report/2014/country-chapters/syria?page=1)

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**
TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION
وقف الديانة التركي